

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Chemické výpočty

Látkové množství, molární objem,
molární hmotnost
v úlohách z organické chemie

Digitální učební materiál byl vytvořen v rámci projektu
Inovace a zkvalitnění výuky na Slovanském gymnáziu
CZ.1.07/1.5.00/34.1088

Úloha 1

Vypočítejte hmotnost jedné molekuly etanolu C_2H_5OH .

Řešení:

$$M_r(C_2H_5OH) = 2 \cdot 12,0 + 6 \cdot 1,0 + 16,0 = 46$$

Z definice vyplývá:

1 mol C_2H_5OH obsahuje $6,022 \cdot 10^{23}$ molekul C_2H_5OH

1 mol C_2H_5OH má hmotnost 46 g

$6,022 \cdot 10^{23}$ molekul C_2H_5OH ..... hmotnost 46,0 g

1 molekula C_2H_5OH ..... hmotnost x g

$$x = \frac{46}{6,022 \cdot 10^{23}} = 7,64 \cdot 10^{-23} \text{ g} = 7,64 \cdot 10^{-26} \text{ kg}$$

Hmotnost jedné molekuly C_2H_5OH je $7,64 \cdot 10^{-26}$ kg.

Úloha 2

Vypočítejte látkové množství uhlíku ve 234 g benzenu.

Řešení:

vzorec benzenu C_6H_6

$$M_r(C_6H_6) = 6 \cdot 12,0 + 6 \cdot 1,0 = 78$$

1 mol benzenu obsahuje 6 molů uhlíku

$$\text{hmotnost 1 molu benzenu: } m = n \cdot M = 1 \cdot 78 = 78 \text{ g}$$

v 78 g C_6H_6 ..... 6 molů C

ve 234 g C_6H_6 ..... x molů C

$$x = 6 \cdot \frac{234}{78} = 18 \text{ molů}$$

Ve 234 g benzenu je obsaženo 18 molů uhlíku.

Úloha 3

Vypočítejte objem $32 \cdot 10^{26}$ molekul butanu za normálních podmínek.

Řešení:

vzorec butanu C_4H_{10}

Z definice vyplývá:

1 mol C_4H_{10} zaujímá objem $22,4 \text{ dm}^3$

1 mol C_4H_{10} obsahuje $6,022 \cdot 10^{23}$ molekul C_4H_{10}

$22,4 \text{ dm}^3 C_4H_{10}$ ..... $6,022 \cdot 10^{23}$ molekul C_4H_{10}

$x \text{ dm}^3 C_4H_{10}$ ..... $32 \cdot 10^{26}$ molekul C_4H_{10}

$$x = 22,4 \cdot \frac{32 \cdot 10^{26}}{6,022 \cdot 10^{23}} \doteq 119 \cdot 10^{23} = 1,19 \cdot 10^{25} \text{ dm}^3$$

$32 \cdot 10^{26}$ molekul butanu za normálních podmínek zaujímá objem $1,19 \cdot 10^{25} \text{ dm}^3$.

Úloha 4

Kolik molekul obsahuje hexan, jehož objem je 100 cm^3 a hustota $\rho = 0,66 \text{ g}\cdot\text{cm}^{-3}$?

Řešení:

vzorec hexanu C_6H_{14}

$$M_r(\text{C}_6\text{H}_{14}) = 6 \cdot 12,0 + 14 \cdot 1,0 = 86$$

1 mol C_6H_{14} obsahuje $6,022 \cdot 10^{23}$ molekul C_6H_{14} $m = ? \text{ g}$

$$86,0 \text{ g} \dots\dots\dots 6,022 \cdot 10^{23} \text{ molekul } \text{C}_6\text{H}_{14} \quad \rho = \frac{m}{V} \Rightarrow m = \rho \cdot V$$

$$66,0 \text{ g} \dots\dots\dots x \text{ molekul } \text{C}_6\text{H}_{14} \quad m = 0,66 \cdot 100 = 66 \text{ g}$$

$$x = 6,022 \cdot 10^{23} \cdot \frac{66}{86} \doteq 4,62 \cdot 10^{23} \text{ molekul}$$

Hexan daného objemu obsahuje $4,62 \cdot 10^{23}$ molekul.

Použitá literatura

1. MAREČEK, Aleš; HONZA, Jaroslav a kol. *Chemie v příkladech obecná a anorganická chemie*. Brno: DaTaPrint, 1997, ISBN 80-238-0448-0.
2. KAMENÍČEK, Jiří; ŠINDELÁŘ, Zdeněk; KLEČKOVÁ, Marta. *Příklady a úlohy z obecné a anorganické chemie*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2007, ISBN 978-80-244-1667-0.